

Arko

23.5.2014

74/10/2014

Opetus- ja kulttuuriministeriö
Meritullinkatu 10
00170 HELSINKI

OKM059:00/2012

Lausunto varhaiskasvatusta koskevan lainsäädännön uudistamistyöryhmän esityksestä

KT Kuntatyöntajat (jäljempänä KT) toteaa lausuntonaan seuraavaa

KT pitää tärkeänä, että nykyinen päivähoitolaki saadaan uudistettua. Nykyinen hallinnonalasiirron myötä syntynyt tilanne on haastava. Hajautettu rakenne eri ministeriöihin, terveyden- ja hyvinvoinninlaitokseen, opetushallitukseen ja aluehallintovirastoihin sekä Valviran toiminta aiheuttavat tulkin-
taepäselvyyksiä.

Varhaiskasvatusta koskevan lainsäädännön uudistamistyöryhmän esitys sisältää kunnille monia uusia tehtäviä ja velvoitteita. Uudistuksen taloudelliset vaikutukset tulee selvittää huolella.

12 § Osa-aikaisen oikeus varhaiskasvatukseen

KT edellyttää, että oikeus osa-aikaiseen palveluun tulee toteuttaa vähintään hallituksen rakennepoliittisessa ohjelmassa esitetyllä tavalla. Päivähoito-oikeutta rajattaisiin osa-aikaiseksi silloin, kun lapsen vanhemmalle tai muulle huoltajalle voidaan suorittaa samassa perheessä asuvasta muusta lapsesta äitiys-, isyys- tai vanhempainrahaa tai osittaista vanhempainrahaa taikka hän saa kotihoidon tukea tai on hoitovapaalla tai virkavapaalla/työvapaalla lapsen hoitamiseksi.

KT huomauttaa, että rajauksesta huolimatta kaikilla lapsilla olisi edelleen oikeus osallistua varhaiskasvatukseen.

15 § Kielelliset oikeudet

KT pitää hyvänä lapsen oikeutta saada varhaiskasvatusta lapsen äidinkielenä olevalla suomen- tai ruotsinkielellä sekä saamenkielisillä alueilla saamenkielellä. KT katsoo, että kaksikielisessä kunnassa palvelua tulisi järjestää ensisijaisesti lapsen äidinkielen mukaan, joko suomeksi tai ruotsiksi. KT korostaa, että varhaiskasvatuksen tehtävänä ei ole antaa kielenopetusta, vaan tukea lasta oman kielen kehittämisessä.

lausunto14074hnk-varhaiskasvatus.docx

16–18 § Lapsen kehityksen ja oppimisen tuki

KT ei hyväksy esitettyyn malliin liittyviä uusia tehtäväkokonaisuuksia kuten esimerkiksi pedagogisia arvioita, pedagogisia selvityksiä ja erityisen tuen päätöstä. Koska lain uudistamiselle ei ole varattu hallituksen kirjauksissa yhtään varoja, ei myöskään uusia tehtävävelvoitteita kunnille voida säätää tai mahdolliset kustannusvaikutukset tulee korvata kunnille täysmääräisinä.

Henkilöstön kelpoisuus (6.luku)

KT ei hyväksy sitä, että henkilöstön kelpoisuudesta esitetään säädettäväksi nykyistä tiukemmin. Tämä on ristiriidassa hallituksen rakennepoliittisen ohjelman kanssa, jossa yli miljardin euron säästöjen saavuttamisen kulmakivenä on juuri kunnan henkilöstön kelpoisuusehtojen joustavoittaminen ja väljentäminen.

Varhaiskasvatuksen kehittämisessä on turvattava monipuolinen ammattirakenne. Kokonaisuuden tulee olla tarkoituksenmukainen. Myös tulevat muutokset osaamistarpeessa tulee huomioida. Työnantajan harkintaan tulee jättää se, minkälaista osaamista tulee painottaa.

29 § Varhaiskasvatuksen lastenhoitaja

Tutkintotaso lähihoitaja olisi riittävä, ei suuntautumisvaihtoehtoa; näin työnantajalle jäisi harkintaa.

30 § Perhepäivähoitaja

Omassa kodissaan työskentelevän perhepäivähoitajan kelpoisuuksien osalta kelpoisuudesta säädettäisiin voimassa olevia säädöksiä tiukemmin. Esityksessä asetetaan kelpoisuusvaatimukseksi perhepäivähoitajan ammattitutkinto tai muu soveltuva tutkinto, johon sisältyy tai jota on täydennetty riittävän laajoilla lasten hoidon, kasvatuksen ja opetuksen opinnoilla. Tällä hetkellä yli puolella omassa kodissaan työskentelevillä perhepäivähoitajilla ei ole tutkintoa. Työ on kuitenkin sujunut ammattitaitoisesti ja perhepäivähoito on soveltunut hyvin erityisesti pienille lapsille 1-3 -vuotiaille, kodinomaisuus on suuri etu pienten lasten hoidossa.

Perhepäivähoitajien saatavuus on ollut ongelmallista (7 %:n vajuus, KT:n työvoimatiedustelu 2012) ja alueittain esiintyy suuria vaikeuksia saada rekrytoitua perhepäivähoitajia ylipäättään. Nyt kun kelpoisuuksia kiristetään, omia lapsiaan kotona hoitava saattaisi kotihoidon tuen lakattua ottaa muutama hoitolapsen kotiinsa. Tiukennetut kelpoisuusehdot estävät tämän kuntien kannalta tärkeän vaihtoehdon.

Lisäksi perhepäivähoitajan nykyinen ammattitutkinto pitäisi saattaa soveltuvaan tutkinnoksi päiväkodin hoito- ja kasvatustehtäviin (lastenhoitaja) kevyellä lisäkoulutuksella. Siirtymisen työskentelemään päiväkodissa, pitäisi tapahtua joustavasti.

32 § Varhaiskasvatuksen avustaja

Arko

23.5.2014

74/10/2014

Peruspalvelutehtäviin ei nyt ole kelpoisuusvaatimusta, eikä jatkossakaan pidä säätää tutkintovaatimusta näihin tehtäviin. Työnantaja todennäköisesti valitsee hakijoista sen, jolla tutkinto on, mutta hakijoita voi olla vain yksi ja hän on työssään aikaisemman työkokemuksensa ja soveltuvuutensa perusteella sopiva tehtävään. Ammattitutkinnon opiskelu kestää kahdesta ja puolesta vuodesta jopa kolmeen vuoteen. Esimerkiksi työllisyyskoulutuksena suoritettu vajaan vuoden hoiva-avustajakoulutus on hyvä ja riittävä osaamisen takaaja. Kelpoisuusvaatimusten kiristämällä luotaisiin turha, vakava, työvoiman saatavuusongelma kuntiin.

Eurooppa-tasolla avustavissa tehtävissä ei ole kelpoisuusvaatimuksia ja Suomessa niitä kiristetään jatkuvasti. Tämä on hallituksen rakennepoliittisen ohjelman vastaista ja lisää toiminnan kustannuksia, koulutustason vaikuttaessa pitkällä tähtäimellä palkkaan. Myös rekrytointihaasteiden vaikutus palkkamenoihin on yleensä niitä lisäävä.

34 § Tilapäinen poikkeaminen kelpoisuusvaatimuksista

KT kannattaa esitystä tältä osin.

35 § Päiväkodin henkilöstön mitoitus

Esityksen mukaan päiväkodissa tulee hoito-, kasvatus- ja opetustehtävissä olla vähintään yksi kelpoisuusvaatimukset täyttävä henkilö enintään seitsemää kolme vuotta täyttänyttä tai enintään neljää alle kolmivuotiaista lasta kohden. Edellä säädetystä poiketen päiväkodissa järjestettävässä esiopetuksessa saa hoito-, kasvatus- ja opetustehtävissä olla vähintään yksi opetustoimen henkilöstön kelpoisuusvaatimukset täyttävä henkilö enintään 13 esiopetuksessa olevaa lasta kohden. Nykyisten säädösten mukaan osapäiväisessä hoidossa olevien 3-5 -vuotiaiden lasten osalta voidaan noudattaa edellä esiopetuksen osalta mainitun kaltaista mitoitusta.

KT ei hyväksy osapäiväsuhdelvusta luopumista. KT pitää hyvänä nykyisen lainsäädännön mukaista suhdelukäytäntöä. Osapäiväsuhdelvusta luopuminen vaatisi uutta henkilöstöä 830 henkilöä.

Esityksessä esitetään lisäksi, että päiväkodin yhdessä ryhmässä saa olla yhtä aikaa läsnä enintään kolmea hoito-, kasvatus- ja opetustehtävissä olevaa henkilöä vastaava lapsimäärä. Ryhmät voidaan muodostaa joko kolme vuotta täyttäneistä tai alle 3-vuotiaista lapsista, minkä lisäksi voidaan muodostaa eri-ikäisten lasten ryhmiä. Toiminnassa voidaan käyttää erilaisia toiminnallisia pienryhmiä.

KT vaatii, että erillinen ryhmäkoko määrittelevä momentti poistetaan.

Ei ole tarkoituksenmukaista säätää tiettyä tarkkaa toimintatapaa, vaan toiminnan tulee voida olla joustavaa ja reagoida paikalliseen palvelutarpeen muutoksiin nopeasti.

36 § Päiväkodin mitoituksesta poikkeaminen

Päivähoidon henkilöstön mitoituksesta ei saa poiketa muutoin kuin äkillisen ja ennakoimattoman syyn ilmetessä toimintapäivän aikana. Pakottavien syiden takia poikkeaminen voi jatkua tätä pidempään, mitoitus on kuitenkin

saatettava 35 §:n mukaisesti viimeistään toisena toimintapäivänä syyn ilmenemispäivästä lukien.

Esitetty poikkeamissäännös on erittäin jyrkkä. Lain tasolla ei tällaisesta asiasta tulisi ylipäättäen säätää. Esityksen mukaan mitoituksesta voidaan poiketa vain toimintapäivän loppuun tai pakottavien syiden nojalla toisen toimintapäivän loppuun. Tämä johtaisi siihen, että näissä tapauksissa jouduttaisiin harkitsemaan toimipisteiden sulkemista esimerkiksi usein päiväkodeissa esiintyvien influenssaepidemioiden aikana. Tämä ei olisi lasten, heidän vanhempinsa, kuntien eikä henkilöstön etujen mukaista

37 § Päiväkodin henkilöstön rakenne

KT kannattaa esitystä.

38 § Perhepäivähoidon henkilöstön mitoitus

KT esittää, että perhepäivähoidossa neljän lapsen lisäksi mukaan lukien perhepäivähoitajan omat lapset, jotka eivät vielä ole esiopetusikäisiä, voidaan hoitaa yhtä yli kolmevuotista osapäiväistä lasta. Säännös toisi tässä muodossa lisää joustavuutta. Tätä puolipäiväistä lasta ei rajattaisi esikouluikäisiin.

KUNNALLINEN TYÖMARKKINALAITOS

Neuvottelupäällikkö

Henriikka Nybondas-Kangas

Työmarkkinalakimies

Riitta Arko